

Een gegarandeerd bestaan

Roel v.d. Bosch, verslag

Workshopleider: Piet van de Ende
Referent: Jan Müter (Nederlands Komitee Euromarsen/ Searchweb)
Co-referent: André Bons (Sjakuus)

Euromarsen is een netwerkverband van uitkeringsgerechtigden organisaties en actieve vakbondskaderleden, dat ontstaan is in 1997, naar aanleiding van de Eurotop en de daarmee verbonden marsen van uitkeringsgerechtigden naar Amsterdam. Bij veel Eurotoppen sindsdien was het netwerk aanwezig. Inmiddels heeft de mobilisatiekracht van het netwerk ingeboet, met name omdat het niet erg inspirerend was om steeds maar achter de agenda van de EU aan te moeten lopen. Daarom is het karakter van het netwerk verschoven naar een assemblee van uitkeringsgerechtigden-organisaties. De bedoeling is het vergelijken van stelsels en het formuleren van gezamenlijke eisen. Het Komitee bepleit daarom nu een gegarandeerde bestaansuitkering van 50% van het BNP per hoofd van de bevolking: europawijd.

Deze eis is een strategische zet; aangezien de afbraak van de sociale zekerheid ook door heel Europa plaats vindt, steeds met als argument dat het ene land niet kan achterblijven bij de andere landen omdat ze dan hun concurrentiepositie kwijt raken, moet de uitkeringsgerechtigden-beweging ook Europawijd met één eis komen.

De kern van de eis is -naaste een structurele verhoging van alle uitkeringen- dat bij de bepaling van de rechtvaardigheid van de hoogte van de uitkeringen gekeken wordt naar de verdeling van alle welvaart; niet allen de inkomsten uit loonarbeid, maar ook de verdeling van kapitaalinkomsten e.a. Sinds het eind van de 70er jaren is niet meer nagedacht over alternatieve vormen van financiering van de sociale zekerheid. Dat doet dit voorstel wel. Het BNP is sindsdien voortdurend gestegen, terwijl de uitkeringen omlaag zijn gegaan.

Nu de eis er ligt, moet er binnen de Euromarsen verder gewerkt worden aan stappen op weg naar de invoering, uitgaande van de zeer diverse situaties in de landen van Europa.

André Bons antwoordde (op persoonlijke titel) met een korte kritiek op het voorstel:

De maatstaf van 50% BNP per capita biedt niet meer bestaanszekerheid. De grootte van het BNP per capita is zeer verschillend in Europa. In veel Oost-Europese landen is het BNP begin jaren 90 gedaald. En het BNP is niet goed vast te stellen. Cijfers kunnen gemanipuleerd worden. Bovendien is de norm van 50% willekeurig. Waarom niet 51%, of 70% of 100%? Waarom wordt de mate van ongelijkheid, die uit 50% voortkomt, wel gehandhaafd?

Er wordt nog maar weinig gezegd over de weg naar de invoering van dit voorstel. Het lijkt er op, dat er gekozen wordt voor de parlementaire weg van lobbyen, demonstreren, overtuigen.

Discussie:

Deelnemer 1: voerde aan, dat het voorstel ook rekening moet houden met de mogelijkheid van economische krimp. Bij krimp daalt het BNP en dus de sociale zekerheid. We moeten groei en krimp daarom anders definiëren: het BNP is nu een optelsom van economische activiteiten, die het welzijn vergroten, maar soms ook aantasten (bijv. vervuiling). Groei moet gedefinieerd worden als groei van het welzijn, verzorging, diensten, enz. Zweers stelt tevens voor uitsluitend belasting te heffen op het intermediaire gebruik: energie, grondstoffen, halffabrikaten.

Deelnemer 2: is de eis van 50% BNP een ondergrens?

Antwoord Jan Müter: Ja. We roepen nu al 20 jaar: stop de afbraak. We moeten daar nu eens wat tegenover stellen. De afbraak is al vrijwel compleet, we hebben al vrijwel een ministelsel. De EU-grondwet zwijgt over de sociale zekerheid en laat dat aan de lidstaten over. Daar reageren wij op.

Deelnemer 3: je moet het neoliberal model veranderen, omdat je anders de nivellering nooit tegen

kunt gaan. Ook onbetaalde arbeid meenemen, milieugebruiksruimte incalculeren, de relatie betaald/onbetaald werk quoteren. Je kan anders nog zoveel initiatieven nemen: de logica van het neoliberalisme maakt alle inspanningen ongedaan.

André Bons: de vraag is of 50% BNP past binnen of naast het ondergaven van de logica van het bestaande systeem.

Deelnemer 3: de berekening van het BNP is ontstaan in de jaren 0 van de vorige eeuw, vlak voor WO II. Het is nu achterhaald.

Deelnemer 4: waarom koppel je de eis aan het BNP, en niet aan de behoeftes van de mensen?

Piet van den Ende: maar hoe druk je de behoefte dan uit? Iedereen is het er over eens, dat mensen geen armoede mogen leiden. Maar armoede is altijd arbitrair. We moeten er een norm tegenover stellen.

Deelnemer 5: de eis van 50% BNP kan ook tot armoede leiden, bijv. als het BNP sterk daalt (zie Oost-Europa, begin jaren 90) Je zou een sociaal minimum moeten vaststellen op grond van de koopkracht van de mensen; zoals Eyfa dit doet met het systeem van Ecorates (zie www.eyfa.org)

André Bons: wat zijn jullie ideeën om dit te kunnen realiseren? Welke stappen ga je nemen?

Piet v.d. Ende: we willen deze eis inbrengen in het ESF en andere discussies, met de bedoeling mensen in beweging te brengen.

André Bons: dit is een eis aan de centrale overheid. Op plaatselijk niveau kunnen actieve mensen hier heel weinig mee.

Piet van de Ende: dat kan wel op gemeentelijk niveau. Binnen de nieuwe wet Werk en Bijstand hebben de gemeentes weer wel de mogelijkheid om inkomensbeleid te voeren en bijv. ID-banen te subsidiëren

Willem Hoogendijk: Het probleem van de armoede is de verrijking. De eis is politiserend binnen de beweging. Maar we moeten ook werken aan de utopie.